

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Rdeči majnik med nami.

Jesenice, dne 1. maja 1922. Vsa koleša morajo obstati, če naša močna roka to zahteva. 1. maj je delavstvo jeseniške, javorniške in dobravske tovarne praznovalo s popolno ustavitvijo teh obratov. Delo je počivalo, kljub nasprotovanju narave, katera je pošiljala ves dan dež, ki je kazala, kakor bi zastopala kapitalistični razred in kljubovala delavstvu. Ali navzlic vsem zaprekam je delavstvo že ob 4. zjutraj korakalo z godbo kovinarjev na čelu po jeseniških ulicah. Zbudilo se je še ostalo delavstvo z zavestjo, da se začenja praznik ne samo tovarniškega delavstva, ampak vsega delavstva, naj dela z rokami ali z glavjo. Z zavestjo, da je danes dan vstajenja.

Iz Delavskega doma so zavihrale rdeče zastave, okrašena okna so naznanjala delavski praznik in delavstvo je korakalo od svojega doma po jeseniških ulicah. Videli smo hiše, na oknih katerih so radovedneži stali in gledali še v nočnih oblekah. Nekatere niše so bile pa še popolnoma zaprte, kakor bi vladalo v njih še večno spanje. Na teh hišah nikjer nobene okraske na oknih, nikjer nobene zastave. Ali delavstvo je korakalo trdih korakov. Takoj po 6. so se z malimi izjemami začele odpirati trgovine, čevljarške, krojaške in mizarske delavnice malih obrtnikov, trgovcev in branjev. Tisti, ki so 3. aprila manifestirali z enodnevno stavko proti bremenom, so na dan 1. maja protestirali proti delavstvu s tem, da so imeli svoje trgovine odprte in da so morali biti njih učenci in pomočniki pri delu.

Neki pisatelj je izrekel besede: »Kapitalistično družbo je treba bombardirati s krompirjem in kruhom.« Delavec, če vidiš, da ti kapitalistična družba nasprotuje, ko ti praznuješ dan vstajenja, skleni se osvoboditi sam!

Proslava Prvega maja v Trbovljah. V Trbovljah so se zedinile vse socialistične stranke za skupno praznovanje delavskega praznika. Delavstvo, ki ga je bilo več tisoč, se je zbiralo pred poslopjem rudniške restavracije. Nepregledne so bile vrste mladine, ki je korakala na čelu spreveda. Za njo je korakala delavska godba, ki je celo pot svirala delavske himne. Iz vseh hiš so vihrale rdeče zastave, ki so plapolale še celo iz visokih dimnikov. Govorniki vseh strank so nastopili že pred rudniško restavracijo, glavni referati pa so bili v gornjih Trbovljah. Na prostornem trgu je bil postavljen lep oder, okrašen z rdečimi zastavicami in slikami Marksa in Lasselea. Kot prvi govornik je nastopil zastopnik nekdanje komunistične organizacije, ki je še posebno naglašal potrebo enotne delavske fronte. Za njim je govoril sodr. Pod-

bevšek kot zastopnik socialistične stranke in g. Fakin kot govornik za narodno-socialistično stranko. Zborovalci so sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo, naj devetčlanski odbor nemudoma skliče konferenco vseh internacional, da pride proletarijat čimprej do zedinjenja. Nadalje pa tudi, naj belgrajska vlada nemudoma nakaže gladujočim v Rusiji 6 milijonov dinarjev. Vsi govorniki so želi za svoja izvajanja burna odobravanja. Proslava je potekla v najlepšem miru in redu. Zaradi tega je značilno za »Jutrovo« poročanje poročilo o proslavi Prvega maja v Trbovljah. Za lažljivo »Jutro« velja v polni meri sledeči odstavek iz njegovega uvodnika dne 3. t. m.: »Jugoslovanski mali človek je politično še malo izobražen in je baš zato žrtev brezvestne demagogične fraze, ki mu predrzno pravi, da celo to ni res, kar z lastnimi očmi vidi, kar iz lastne izkušnje ve.«

Proslava Prvega maja v Hrastniku je potekla nad vse svečano. Dopoldne je bil manifestacijski obhod, ki se ga je udeležilo vse delavstvo, popoldne pa shod pod milim nebom, in sicer pred poslopjem Konsumnega društva. Godba je zavisirala marseljezo in nato je poročal za socialistično stranko, sodr. Podbevšek, za bivšo komunistično pa sodr. Peterkovič. Delavstvo je z velikim zanimanjem sledilo izvajanjem obeh govornikov. Po shodu je bila v gostilniških prostorih Konsumnega društva ljudska veselica. Domači sodrugi so prodajali Majski list in nabirali prispevke za gladujoče v Rusiji. Delavstvo je na ta način dostojno proslavilo praznik Dela.

Proslava 1. maja v Celju. Na predvečer, t. j. 30. aprila, je igral dramatični odsek »Svobode« v mestnem gledališču Ganglovo »Dolino solz«. Gledališče je bilo nabito polno in tudi igralci so se zelo potrudili pri svojih ulogah. — Jutro Prvega maja je bilo lepo, čisto spomladansko. Celjski proletarci so vreli skupaj. Rdeči nageljni so bili vidni znaki delavskega praznika. Okoli pol desete ure je došel val mogočnega toka. Godba je igrala socialistično koračnico, rdeči prapori so se igrali z vetrom v zraku. Vse rdeče. — Nič vpitja. Mirna je bila manifestacija in veličastna. Otroci, malčki — naša bodočnost, kako so korakali, kakor bi vedeli, da bodo enkrat vojaki sedaj še večinoma speče armade! Kako so zijali oni, ki so se pregrešili nad proletariatom! Oči so pobešale, ko je korakala mimo rdeča vojska — brez morilnega orožja — a z zavestjo, ki je dosti boljše orožje. Buržoazno vzgojeni trgovski pomočnik si ni upal pogledati veličastnega spre-

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 2½ pšeničnih kg, celoletno 30 pk. V maju 1922 računamo pk po 4 Din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 60 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

voda. Sram ga je bilo in začutil je proletarsko zavest.

Dečkov trg. Val se je izpremenil v morje in dr. Korun, naš poslanec, je govoril z balkona. Proletariat je pazno sledil njegovim izvajanjem, kakor bi se že vadil prevzeti državo. Pevci so peli, godba je igrala in tisoč navdušenih grl je zaorilo. Zastavice so plapolale in malčki so korakali. Rdeči val se je premikal po mestu. Tu in tam so metale deklice z oken cvetlice na spreved.

Marsikomu je bilo težko, ko je videl budečo se vojsko mirno disciplinirano. Spomnil se je, da je edino te mase — bodočnost.

Angeljsko češčenje je zvonilo. Opoldan. Zadnji zvoki so padli in manifestacija se je razšla, kakor, da bi nič ne bilo.

Zvečer je igrala »Svoboda« v gledališču. Lep spomin. Sodr. poslanec dr. Korun pa je nesel za vse naše poslance polno zaupanje. Odpravimo veliko noč. Lepši je prvi maj.

Velenje. V Velenjah smo imeli budnico rudarske godbe že ob pol 4. zjutraj. Ob 11. dopoldne pa je prikorakala velika množica šoštaniških in velenjskih sodrugov v vzornem sprevedu v Velenje k vili Bianca. Prostor pred vilo na vrtu je bil nabito poln ne le samo delavcev, temveč tudi kmečko-delovnega ljudstva. Ob pol 12. je nato otvoril zborovanje sodr. Martinšek, ki je podal besedo sodr. Malovrhu. Sodr. Malovrh je v vznepenem govoru orisal pomen Prvega maja in prešel na današnji družabni red, ki nastopa zlasti v zadnjem času zelo ostro proti delavstvu. Za njim je govoril sodr. Krušič iz Trboveli, ki je energično protestiral proti zloglasnim kapitalističnim nakanam zlomiti šurni delavnik in povzročiti med delavstvom še večjo brezposelnost in revščino. Svoj govor je končal z vzklikom, da je le v izobrazbi in v prepričanem delu v stranki mogoča rešitev iz blata, v katerem tičimo.

Guštanj. 1. maj je praznovalo tukajšnje delavstvo z razvitjem kovinarske zastave. Ob 7. zjutraj se je zbral proletariat iz Guštanja in okolice na glavnem trgu. Po pozdravnih besedah sodr. Juga je nato delavstvo v sprevedu z godbo na čelu odkorakalo na Prevalje, kjer se je vršil delavski shod. Popoldne se je vršila v gostilni pri »Tirolcu« ljudska veselica s plesom in prosto zabavo. Na tej veselici smo videli tudi mnogo udeležnikov zjutrajšnje procesije k Sv. Križu, ki jo je priredila kot manifestacijo Jug. Strokovna Zveza. Osobito ženski svet, ki se je vračal z božje poti, je številno posetil to zabavo. Vsiljuje se nam sicer umenje, da se je cela veselica završila v znamenju alkohola, kar bi sicer ne bilo treba. Vendar se tudi delavno ljudstvo lahko enkrat povese, saj ima itak malo prilike. Vre-

me je bilo po dolgem deževju kakor naša lepo.

Prvi maj v »Rdeči dolini«. Mežiška dolina ne pomni tako veličastne proslave Prvega maja kot je bila letošnja. Sicer po udeležbi ni prekašala one v letu 1919., nač pa po vzorni disciplini in izvrstni organizaciji. Shoda in obhoda v Mežici so se udeležili tudi sodrugi iz Črne, in sicer v ogromnem številu, z rudniško godbo na čelu. Shod, na katerem je poročal sodrug F. Svetek iz Ljubljane, se je vršil na prostem pred Konsumnim društvom. Po shodu se je vršila dramatična predstava »Jakob Ruda«, ki je bila istotako izborna obiskana. Shoda in spreveda se je udeležilo več tisoč ljudi, tako da Mežiško dolino prav lahko prekrstimo v »Rdečo dolino«. Mi ne vstajamo šele, temveč že korakamo!

VELIČASTNA PROSLAVA 1. MAJA.

Manifestacije mariborskega socialističnega proletariata bodo ostale v spominu slehernega proletarca, ki jih je videl in se jih udeležil. — V krasno majsko jutro se je ob 5. zjutraj razlegla godba, budnica mariborskemu proletariatu. Udeležba je bila že v kljub zgodnji uri precejšnja. Od ure do ure so se bolj polnile ceste; delavcem, ki si jim bral radost na obrazu so pripenjale sodružice majske znake na prsi. Ob 9. se je zbralo okrog 3000 proletarcev na Trgu Svobode, kjer je s tribune govoril posl. s. Golouh v ognjevitom govoru zbranim manifestantom o socialističnem 1. maju in o nalogah in cilju proletariata. Župan s. Grčar je orisal v slovenskem in nato v nemškem nagovoru trpljenje jugoslov. proletariata, v vseh njegovih bojih proti reak-

ciji, ki jih vodi pod pezo najobupnejših razmer. Z vznešenimi besedami je nastopil s. Nachtigal in kot zadnji s. Lapuh. Govorniki so bili burno pozdravljeni. Dve uri trajajoči shod je zaključil sodrug Krištof. Združeni pevski zbori so zapeli pred shodom in po shodu proletarske himne. Ob pol 2. popoldne so začele prihajati na Glavni trg strokovne organizacije in trg je bil skoro poln. Ob 2. pa se je oglasila godba in čez državni most se je pomikala ogromna masa proletariata. Zavihrale so rdeče zastave v majskem solncu. Kolesarji na rdeče okičenih kolesih so otvorili sprevod, godba je zadržala koračnico in sprevod se je počel pomikati skozi Gosposko ulico. Strokovne organizacije in deloma okoliški proletariat so se uvrstili v sprevod, noseč pomembne napise. Vse trgovine so bile zaprte, po ulicah pa je stal gost špalir onih, ki niso še našli mesta v proletarskih vrstah in pa buržuazije, ki je resnih obrazov strmela v ta velikanski sprevod, ki je končal v Gosposki ulici in se je raztezal prav do kolodvora. Po objektivnem računu sodeč, se je preko 8000 proletarcev uvrstilo v impozanten sprevod. Združeni pevski zbori so zapeli pred shodom proletarske himne; godbe ni bilo mogoče čuti niti sredi spreveda.

Iznad tisočglavega množice so vihrale rdeče zastave in sprevod se je vil po Kolodvorski ulici v »Ljudski vrt«. Veselico je malo motil dež. — Kako je mirna in veličastna majska manifestacija konsternirala buržuazijo, je razvidno iz tega, da buržujski listi — molče! — Mariborski proletariat se zaveda svoje množice zavednih proletarcev pod rdečo zastavo socializma.

Iz oči v oči.

(Komunističnim sodrugom par besed, ki jih je treba povedati po ljubljanskem shodu dne 1. maja.)

Na Rdeči majnik smo pozabili brezumno, ki nas je doslej ločilo in socialistična kakor tudi komunistična masa je pokazala najodkritosrčnejšo voljo do končnega zedinjenja vsega marksističnega proletariata v Jugoslaviji. Naši govorniki, ki so imeli v delavskih središčih priliko, da se pomenijo s komunističnimi proletarci, so nam pripovedovali, kako so jim ti sami izjavljali, da so trudni dosedanjih medsebojnih bojov in da si iskreno žele tistega dneva, ko nas bo lahko ves svet videl združene pod eno zastavo v eni fronti. Razlik ni med nami, to najbolj občuti človek, ki zasleduje gibanje naše stranke in ki ve, da se za delavske pravice borimo najmanj tako radikalno kakor komunisti. Čeprav seveda svojega radikalizma ne nosimo na javni trg z gromječimi besedami in preklinjajočimi izrazi. Naš radikalizem gre marveč predvsem za tem, da ne govori samo o puški, temveč da jo da delavcu v roke in mu pokaže, kako je treba nameriti in sprožiti, da zadene strel neusmiljeno svoj cilj. Pri nas se vzgaja organizirana in disciplinirana masa v nepremagljivo armado samih ostrih strelcev. Vsakdo med nami se tudi pomilovalno smeje nevednežu ali blebataču, ki bi se upal trditi, da stranka, kakršna je danes, le količkaj spominja na tisto nekdanjo za časa razkola, in da količkaj še spominja na tista nekdanja krasna razmerja: voditelj-gospodar in priprosti član-čestvica, po kateri pleza gospodar na sviški k sladkemu odpočitku in dobremu prebavljanju.

Tak je torej položaj in iz njega bi sledilo lahko brez vsakega zadržka tisto veliko zedinjenje s komunističnimi vrstami ne jutri, ampak že danes. Lahko bi sledilo, toda prvi pogoj k temu je, kakor med vrsticami povedano, enakovrednost med obema poloma. Te enakovrednosti pa ni! In ugotoviti moramo, da zadržek ni naši strani! Povejmo si odkrito:

Shod, ki se je vršil 1. majnika na Krekovem trgu v Ljubljani, je tisto, kar nam daje povod, da odločno zavračamo vsako zedinjenje, dokler komunistični sodrugi ne bodo izvršili očiščenja v svojih vrstah! Saj je bilo mnogo navdušenja, mnogo rdečih zastav in mnogo vsega, kar je na ta dan Ljubljani dalo lice, da se stoji relativna večina njenega prebivalstva vendarle iz marksističnega proletariata, saj je resnica, da so se valile ves dan po ulicah tisočglave množice z rdečimi traki in cvetkami na prsih, kar ne more izpremeniti niti najbolj umazano in zavijaško poročilo buržoaznih bobnov z »Novim Časom« na čelu: toda to navdušenje in te tisočglave množice še ne morejo zabrisati občutka, ki smo ga dobili, ko je par ljudi, ki se prištevajo med najbolj goreče »komuniste« in ki dejansko imajo glavno besedo kot njihovi voditelji, ko je teh par ljudi našemu govorniku sodrugu Etbinu Kristanu med njegovim stvarnim govorom zalučalo v obraz razne neslane medklace, ki naj bi sramotili delo naše stranke in njegovo kot zastopnika naše stranke. S takimi ljudmi se mi nočemo zedinjati!! S stranko, ki trpi take ljudi v svojih vrstah se nočemo zedinjati!!!

V našem listu smo že nešteto krat povedali in dokazali, da v ljubljanski komunistični centrali ni vse v redu. So tam ljudje, kakor bivši vojaški ataše Štefano-

vič, urednik »Delavskih Novic«, ki javno vsakemu v obraz povedo in s precejšnjo dozo ogorčenosti, da niso komunisti, pa se vseeno med nie štulijo in se čutijo celo dolžne, da kot nekaki tihi predstavitelji teh komunistov zabavljajo in blatijo čez vse, kar je v naši stranki in to na tako nesramno lažnjivi način, da smo morali že večkrat, čeprav nam je tako delo silno antipatično, z brezobzirno roko poseči vmes in pokazati javnosti, kaj tiči za tem njihovim početjem.

Danes je moral sodrug Čobal ponovno reagirati na neki sleparski članek, ki ga je zagrešilo uredništvo »Delavskih Novic« v sami majski številki, ki bi naj bila vendar zedinjevalna. Takih stvari, prijatelji, si mi ne pustimo dopasti in gotovo se ne bomo radi njih ogrevali za kako zedinjevalno akcijo.

Povedali smo tudi, da se razni gospodje Klemenčiči, Fabjančiči, Makuci in drugi, glavni vodje slovenskega komunizma, družijo s takimi gospodi Štefanoviči in drugimi agenti-provokaterji in ne vemo še s kakšnimi dvomljivimi elementi, s klerikalci, delavskimi odpadniki — pozvali smo pošteno komunistično delavstvo, naj napravi tukaj red: do danes pa še nismo slišali, da se je kaj ukrenilo. Kako pridemo mi do tega, da našo zavedno in čistoinrazredno organizacijo pomnožimo potom zedinjenja s takimi skrajno antipatičnimi privrskami? Sodrugi komunisti, naše organizacije ne bomo tako ponižali!

Še nekaj: Stokrat že smo povdarjali, da ne moremo priznati za svoje takih strokovnih organizacij, ki odkrito ne pokažejo rdeče barve in ki jim je le namen, da razblijajo razredne strokovne organizacije, združene v amsterdamski internacionali. Vidimo pa, da naše besede nimajo nobenega uspeha, ker se razni Bogveji in Jeslihi in »Delavske Novice« še vedno postavljajo s svojimi »nezavisnimi« in se družijo z demokratskimi gospodi, kakor je dr. Dimnik v agitaciji proti razrednim organizacijam. Mari naj ob zedinjenju priznamo tudi take cvetke? Ne! Enotna politična organizacija, enotna strokovna, enotna gospodarska in enotna kulturna — to je prvi pogoj k zedinjenju, če ga hočemo kdaj doseči! Vemo pa iz zadnjih dni, da neki ljudje, ki jim je tudi vsaka druga beseda: »Jaz sem komunist!« hočejo celo na kulturnem polju, ki je doslej edino nosilo vsaj nekaj videz enotnosti, iti svojo razkolno pot. Dovolj za danes.

Še enkrat in zadnjič se obračamo do vseh poštenih komunističnih sodrugov, ki jim zedinjenje ni samo prazna marnja, naj naredo konec tem čudnim razmeram v svojih vrstah. Kdor nosi svoje komunistično prepričanje samo na jeziku, a smrdi v svojem delovanju očitno po buržoaznem podkupljenstvu, naj ga vržejo ven, kakor smo mi vrgli vse, kar je bilo »socialist«, dokler mu ni bilo treba izvrševati tudi socialističnih dolžnosti. Tako očiščenje je edini temelj za zedinjenje, in šele po njem si bomo mogli nerazdružno podati roke, da bomo korakali v skupni vrsti k našemu odrešenju. Dokler pa ne napravite reda: Mi na eno stran, vi na drugo in konec!

Politične vesti.

+ Zavezniška nota sovjetski Rusiji. Zavezniki so že izročili sovjetski delegaciji svojo noto, v kateri ponujajo sovjetski Rusiji svojo pomoč in obenem navajajo pogoje, ki jih mora Rusija za njihovo nameravano pomoč izpolniti. Pogo-

je navaja zavezniška nota v 14 točkah, izmed katerih so zlasti zanimive tiste točke, kjer zahtevajo zavezniki od Rusije, da uredi vprašanje zasebne lastnine, da poravnajo dolgove svojih upnikov v gotovem času in da se odredi vsaki politični propagandi v inozemstvu. Čičerin, vodja ruske delegacije, je izjavil novinarjem, da sovjetska Rusija ne bo sprejela navedenih pogojev. O zavezniški politiki se je ob tej priliki izrekel zelo sarkastično.

† **Sovjetska delegacija o naših notranjih razmerah.** Čičerin je poslal predsedniku genovske konference pismo, v katerem našteva nasilnosti, ki jih morajo prenašati narodne manjšine evropskih držav. Med drugimi državami navaja tudi Jugoslavijo, ki zatira Črnogorce in Hrvate. Jugoslovanski delegati so zaradi tega zelo razburjeni in bodo odgovorili na ta napad s posebno spomenico, v kateri bodo predvsem povdarjali, da Hrvati niso nobena »narodna manjšina«. Baje so preskrbeli razni temni elementi tako poročila sovjetski delegaciji. Ti temni elementi so tudi dali kolportirati v Genovi brošuro, v kateri proglašajo Jugoslavijo zaradi njenega zakona o zaščiti države, za barbarsko.

Dnevne vesti.

Današnji številki »Napreja« smo priložili vsem naročnikom položnico. Tisti, ki so naročnino že poravnali, naj jo spravijo za drugič, ali pa jo naj daio svojemu prijatelju, ki še ni naročnik »Napreja«. Tiste naročnike pa, ki so z naročnino v zastanku, prosimo, naj naročnino čimprej poravnajo. Upravištvo.

Ljubljana.

Občni zbor društva jugoslovenskih umetnikov, industrijev in trgovcev »Pro-buda« se bo vršil v soboto, 6. maja ob 4. popoldne v uradu za pospeševanje obrti na Dunajski cesti nasproti kavarne »Evropa«.

BUDALOSTI V DELAVSKIH NOVICAH.

V glasilu gospoda Emila Štefanoviča, v Delavskih novicah I. mainika je napisal nekdo Štefanovičevega kalibra majsko pripovedko, v kateri napada indirektno mene. Glavni njegov namen pa je zopet razdiralno delo v rudarski organizaciji. Če bi napadali ti gospodje okoli Novic mene osebno, bi jim prav gotovo ne odgovarjal, ker boriti se z ljudmi, ki ne vedo, kaj hočejo, še pa manj vedo, kam plovejo, bi bilo zame čisto gotovo nes pametno. Ker pa gre tukaj za strokovno organizacijo rudarjev, smatram za potrebno spregovoriti rudarjem, ki še kolikaj mislijo s svojo glavo, ne pa prebavljajo samo Štefanovičevih budalosti.

Člankar v »Majski pripovedki« napada rudarsko Unijo še za časa pred vojno, to je v času, ko Štefanovič s svojimi privrženci še najbrže ni vedel, kaj je delavska strokovna organizacija sploh, manj pa še, kaj je pomenila rudarska organizacija pred vojno in med vojno. Če bi bil Štefanovič med vojno, takrat, ko je bil avstrijski militarizem na vrhuncu, ko so pozvali rudarje k črnovojnikom, poznal delavsko organizacijo, posebno pa rudarsko Unijo, bi prav gotovo ne žalil posameznih takratnih njenih voditeljev in ne smešil organizacije same. Posamezni rudarji, posebno pa tisti, ki so sedaj privrženci Delavskih novic, se niso niti na glas kihniti upali, še manj pa, da bi bili storili kaj za svojo obrambo, ko so de-

lavski zaupniki morali prositi delavce za razne knjižice, da se je mogel ugotoviti njihov zaslužek ter na merodajnemu mestu napraviti korake za povišanje. Le po dolгих bojih si je rudarska organizacija skupno z drugimi mogla priboriti, da se je ustanovila pritožbna komisija v letu 1917, in kdo je vodil boje za povišanje delavskih mezd? Ljudje Štefanovičevega kalibra gotovo ne.

Ali se ne spominjajo rudarji na prve mezdne boje in kaj je storila Unija slov. rudarjev takrat zanje? Ali nista storila takrat sodruga Sitter in Čobaj vse, da se je brutalnost avstrijskega militarizma omejila? Ali niso takrat poskočile plače na temelju sklepov onih pritožbnih komisij v Gradcu in Ljubljani? Na Štajerskem je bilo glavno delo sodruga Sitterja, na Kranjskem pa sodruga Čobala. Naj se vendar nevedni Štefanovič obrne v Krmelj, da ga pouče rudarji, kaj so vse dosegli po Uniji slov. rudarjev! Če ima še kaj poštenja v svoji duši, ga mora pretresti sramota, da njegov list prinaša take ogabne, strupene napade na ono organizacijo, na katero so se edino mogli opirati po avstrijskem militarizmu zaslužni rudarji! Kakor je rasla draginja, tako so se tudi povišale plače vsake tri mesece med vojno in tudi po vojni, dokler je bil delavski razred nerazdeljen, in če je v letu 1920 postajalo to težje, je temu iskati glavni vzrok v tem, da so začeli prihajati med rudarje ljudje, ki niso imeli ne znanja ne zmožnosti, da bi kaj storili za delavstvo. Farizejstvo jih je vodilo, kakršnega tudi danes ne manjka v Vašem listu.

Pisec tudi pripoveduje, kakšno hrano so dobivali delavci takrat v rudniških magacinih. Če bi bil pošten, bi povedal, da nekdanji čakovci in sedanji Štefanovičevi pristaši niso prav nič ukrenili proti temu, pač pa je Unija slov. rudarjev vodila odločen boj s takratnim prehranjevalnim polkovnikom Wienerjem, da je moral vzeti otrobe nazaj ter zamenjati za boljšo krušno moko. Boj z meščanskimi strankami glede mesne aprovizacije je vodil v glavnem sodrug Čobal in sicer vsaj toliko z uspehom, da niso požrli vse tisti, ki so imeli te aprovizacije v rokah, da so bili delavci vsaj deloma vpoštevani.

Gospod Štefanovič, dejali ste mi nekoč osebno, da ste za enotno fronto ter se pobahali, da je vaše osebno delo, da me osebno nič ne napadate, da imate le samo par ljudi v revirjih, ki ne dajo miru in da je enotna fronta edini vaš ideal. Jeli mislite, da boste enotno fronto ustanovili če napadate naše organizacije? Ali se ne zavedate, da s tem le razbijate? Jaz sem vam takrat rekel, da če bi bila res volja onega dela delavstva, ki pripada vaši struji, napraviti pošteno enotno fronto in če bi bila napoti le moja oseba pri rudarjih, bi drage volje prepustil vse delo drugim, ker jaz sem vedno pošteno mislil z rudarji in jih nisem nikdar lovil s frazami. Kakor pa danes iz vašega nadaljnjega dela vidim, je bila vsa ta vaša pripovedka navadna hinavščina in ste se mi v obraz lagali. Povem vam tukaj enkrat za vselej, da ljudje, ki se obnašajo tako, kakor se obnašate vi ne zaslužijo da bi ga sploh človek pogledal v obraz. Kar pa se tiče vašega obrekovanja rudarske Unije glede mezdne gibanja in hvale na Vašo nezavisno zvezo, pa pripominjam samo tole: Ljudje vaše organizacije, nekdanje komunistične, ki jo je vodil Petakovič, in sedanje, ki jo vodijo ljudje vašega kalibra, ki so si med vojno, kakor je to znanj Martintz iz Zagorja,

razdeljevali meso, ki je bilo namenjeno delavcem, in kravje jezike ter živeli v izobilju, ko so drugi stradali, ker so jim prvi požrli vse, ti ljudje še niso nikoli napravili kekega uspeha za rudarje in ga tudi ne bodo, dokler bodo vodili organizacijo, kakor jo vidijo sedaj. Gospod Štefanovič, kakor ste vi kurirali dunajske komuniste kot vojaški ataše in »podpirali« delavsko gibanje, tako so tudi vaši tovariši v revirjih škodljivo postopali z delavstvom. Prav lahko vam rečem: kakor ste noreli za Jugoslavijo kot nacionalni fanatik ter uničili dunajske komuniste kot jugoslovanski ataše, tako so vaši privrženci v revirjih noreli za deklaracijo meščanskih strank in sicer do preobrata in še po njem, ker ste bili vsi skupaj naivni. Kakor ste vi mislili, da postanete radi mučenja komunistov na Dunaju kak velikaš v Belgradu, tako so tudi mislili vaši pristaši v reviru, da bodo potom deklaracije dobili več kruha, več plače in da postanejo podjetniki v novi državi angeli varuhi delavstva samega. Saj ste bili vsi zmešani. Vaš prijatelj Fabjančič je napisal v listu »Srbija« v Ženevi, da mora biti program slovenskega naroda — Dr. Korošec. Z eno besedo: zaletavate se iz enega ekstrema v drugi, vedeli niste nikoli, kaj ste in kaj hočete. To naj služi vam v odgovor na pamflet, ki ste ga napisali in objavili, in tudi za vsa bodoča vaša obrekovanja.

Zagorje, 29. aprila 1922.

Melhiyor Čobal.

(Tistim ljudjem v komunistični stranki, ki z odkritim obrazom mislijo na zedinjenje vsega marksističnega proletariata, priobčujemo ta članek. Marsikomu se ne bo zdelo prav, da tako pišemo v času, ko se tisto zedinjenje približuje. Tem ljudem je zapisano drugo pojasnilo v našem današnjem poročilu o ljubljanskem majniškem shodu. Preberite ga, in če ste pametni, se ga tudi dobro zapomnite. Nič ne bo pomagalo, če se bomo v tako resnem času igrali skrivalnice. Mislimo, da je zaenkrat veliko bolj potrebno čiščenje in da je predvsem potrebno, da se tako čiščenje prične v vrstah komunističnih sodrugov. Brez tega ni misliti, da se bomo kdaj zedinili prvič, ker bi bilo tako zedinjenje že ob rojstvu zapisano smrti, drugič, ker nočemo svoje s trudom na pravo pot uravnane stranke nikomur na ljuho in čeprav bratu na ljuho zagnati v položaj 1919. leta. Uredn.)

Socializem. Šesto javno predavanje Zvonimirja Bernota, glavnega urednika »Napreja«: »O socializmu«. Po predavanju ima vsak pravico na vprašanje ali tudi na daljši govor, vendar ne nad 20 minut. — Petek, 5. maja 1922. Velika dvorana »Mestnega doma« v Ljubljani. Začetek točno ob 20., konec najpozneje ob 22. — Sedeži v I. vrsti po 5 Din, v II. do VI. vrsti po 2 Din, v VII.—X. vrsti po 1 Din. Stojšče 50 par.

Strankin znak velja 5 Din komad. Kdor ga še nima, naj ga takoj naroči pri našem tajništvu.

Kulturni vestnik.

Kino »Tivoli« se odlikuje po svojih izbranih filmih, ki jih dobiva iz Zagreba. Presenetili so nas filmi: Smrtni skok, Ana Karenina, Vstajenje in še drugi, katere ni potreba še posebej omenjati, ker so ostali brezdvomno vsem posetnikom nelzbrisno v spominu. Kino »Tivoli« dela prav občutno konkurenco kino »Idealu«, ki je prinašal dosedaj večnoma tkzv. »šund-

filme, pa skuša biti v zadnjem času kolikor mogoče estetičen, da bi ustregel občinstvu. Ker je kino vevlačnega pomena za ljudsko izobrazbo, ki ga ne smemo zapostavljati, bomo o njem v najkrajšem več poročali, kakor tudi o predstavah v kino »Tivoliju«.

Iz stranke.

V petek, 5. t. m. se vrši ob pol 8. zvečer seja krajevnih organizacij SSJ na Viču v »Društvenem domu«.

Iz strok. gibanja.

Zaupniški sestanki ljubljanskih kovinarjev se bodo vršili redno vsako nedeljo ob 9. dopoldne v društvenih prostorih, Selenburgova ulica 6, II. nadstropje.

Vestnik Svobode.

Velenje. Odbor izobraževalnega društva »Svobode« pozivlja vse one člane, ki imajo že dali časa izposojene društvene knjige, naj le te čimprej vrnejo v knjižarni pri g. Zinglerju v Pesjem.

Guštani. Dne 27. aprila se je vršil redni občni zbor tukajšnje podružnice izobraževalne organizacije »Svobode«. Naša podružnica je v minulem društvenem letu mogoče najslabše delovala od vseh drugih podružnic. Razna nesoglasja, ki so nastala med člani vsled nerazumevanja pravih ciljev, ki jih ima »Svoboda« in nemarnost članstva v tem oziru, so našo podružnico skoraj spravila v grob. Tako je podružnica že več nego pol leta obsto-

jala skoraj le na papirju in brez odbora. Na občnem zboru pa se je še ob precejšnjem številu članov izvolil nov odbor, ki bo skušal podružnico zopet oživiti in jo spraviti na višek sosednih »Svobod«. Osebito pa bo novi odbor varoval društvene interese na zunaj in znotraj brezobzirno. Novi odbor je sestavljen tako: s. Alojzij Doberšek, predsednik; s. Lovro Kuhar, tajnik; s. Franc Jamnik, blagajnik; ss. Luka Juh, Anton Globočnik in Rudolf Neuverš, odborniki.

Dopisi.

Novi apostoli Kristusove vere. V Hrastniku nam oznanjujeta novo vero delavca Močnik in Ceglič. Oba prebirata sveto pismo in ga po svoje tolmačita lahkovernim ljudem. V nedeljo, 30. aprila sta najnovejša apostola oznanila službo božjo pri kmetu Žreblju. Žena kmeta Žreblja se je ob tej priliki polila s petrolejem po trebuhu ter se nato zažgala. Ko se je pošteno opekla, je nato skočila v pripravljen čeber vode. Njen mož je pa obračal svoje oči proti nebu ter vzklikal: »Blagor ti žena moja, ker ti je dano trpeti za Kristusa!« Ker pa so njene bolečine bile le preveč boleče, se je obrnil njen mož na zdravnika, ki je izvelkel iz umirajoče žene njeno skrivnost. Seveda je zdravnik celo zadevo ovadil pristojnim oblastim. Naravnost neverjetno je, kaj se vse godi pri nas v 20. »prosvitljenem« stoletju! Ta slučaj je zelo karakterističen za našo dobo razdraženih živcev.

Kaj bodo porekli k temu naši tkzv. »dušni pastirji«? Prav gotovo bodo pričeli govoriti o »božji previdnosti«, ki skuša uboge zemljane, ali pa si bodo pomagali iz zadrege na kakšen še bolj prefrigan način. Mi pa vemo, da je kriv tega neverjetnega toda resničnega slučaja kapitalistični sistem, kateremu je neobhodno potrebna ljudska nevednost. Le na ta način more namreč izkoriščati delavno ljudstvo. Kdaj se bodo spametovali v Belgradu, pa nam dali več šol in mani cerkev in vojašnic?! Mislimo, da se bodo spametovali šele takrat, ko bo že itak prepozno.

Velenje. G. Zajc, predsednik Jugoslovanske strokovne zveze je Prvega maja zelo klaverno zbiral ob pol 10. dopoldne transport krščanskih »socialistov« na trgu v Velenjah. Nagovarjal je vsakega osebo, pa prosil ljudi, naj se spravijo lepo v eno dolgo vrsto, eden po eden, da bi odkorakali v Šmartno, kjer imajo svoj društveni dom. Toda gospod predsednik ni imel sreče, čeprav je obljuboval posameznikom, da bo izposloval zanje odpustke in menda še zveličanje na onem svetu. Potrtega srca je odkorakal proti Šmartnu z g. govornikom N. N., kjer je bil pričetek proslave Prvega maja ob navzočnosti 19-tih ljudi. Toda še pred koncem »zborovanja« so se še ti razbegli z žalostjo v srcu. — Opazovalci na trgu v Velenjah.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Mlad mož, samec, star 27 let, rudar, s stalnim zaslužkom, se želi v svrhu ženitve seznaniti z dekletom od starosti 18 do 20 let, lepe zunanosti brez premoženja. Morebitne ponudbe po možnosti s sliko, ki se na zahtevo vrne, naj se pošiljajo na upravo »Naprej-a« pod »ženitev«.

Prostovoljna javna dražba
pohištva, obleke i. t. d., se vrši dne 6. t. m. ob 9. uri dop. pri g. F. Dobršek, Ljubljana, Pot v Rožno dolino, Vila Pirc.

Hiša z njivo,
vrtem in travnikom, se prodaja. Ludvig Lohsig v Studencih pri Mariboru, Obrežna cesta.

Pridobivajte naročnike!

Največja zaloga
klavirjev in pianin v Ljubljani.

TVRDKA J. DOLENC,
Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 5

Več
tesarjev in tesarskih
predelavcev
sprejme takoj

Ivan Zakotnik,
mestni tesarski mojster,
parna žaga, Ljubljana, Dunajska
cesta 46.

25 CELJE 25
Marija Baumgartner.

Velika zaloga vsakovrstnega
novoga pohištva
domačega in tujega izdelka.
Divani, madraci, pernice, odeje.
Kompletne opreme za novoročence.
25. Samo v Gosposki ulici. 25.
Zmerne cene! Delo solidno!

se priporoča za na-
kup najboljših instru-
mentov izvrstnih to-
varn po najsolidnejših
in nizkih cenah.

Medič, Rakovec & Zankl,
prej A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov
Centrala: Ljubljana, d. z. o. z. Skladišče: Novisad.
Telefon 64. Brzjavni: MERAKL, Ljubljana. Telefon 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.
Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. »MERAKL«, Lak za pode. »MERAKL«, Linoleum lak za pode. »MERAKL«, Emajlni lak. »MERAKL«, Brunoline.
Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

NAKUPOVALNA ZADRUGA

R. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

Uvoz
Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki
vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko
blago, spirituose, mast, slanina, mesni
izdelki.
IZVOZ

Telefon 336. Brzjavni naslov: Nakupovalna Ljubljana.
Čekovni račun št. 10.473.

Delniška glavica:
K 20.000.000.—

Slovenska eskomptna banka

Rezervni zakladi:
K 6.500.000.—

Podružnice:
Novo mesto, Rakek,
Slovenjgradec.

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje. **ESKOMPTNA.**

Telefoni št. 146, 458.

Brzjavke: